

สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี
 เลขที่รับ 8๒9
 วันที่ 22 ก.ค. 2558
 เวลา 13:00
 มอบงานกลุ่ม
 อำนวยการ
 ยุทธศาสตร์
 ส่งเสริม/ฝึกอบรม
 จังหวัดชลบุรี
 จังหวัดระยอง
 จังหวัดฉะเชิงเทรา
 จังหวัดชลบุรี

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๐๒/ ศธ๑๓

ถึง สำนักงาน กศน.กรุงเทพมหานคร สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงาน กศน.จังหวัดพะเยา
 สำนักงาน กศน.จังหวัดพิษณุโลก สำนักงาน กศน.จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงาน กศน.จังหวัดอุพ
 สำนักงาน กศน.จังหวัดกาญจนบุรี สำนักงาน กศน.จังหวัดสระบุรี สำนักงาน กศน.จังหวัดระยอง
 สำนักงาน กศน.จังหวัดนครราชสีมา สำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี สำนักงาน กศน.จังหวัดขอนแก่น
 สำนักงาน กศน.จังหวัดสกลนคร สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี สำนักงาน กศน.จังหวัดนครนายก
 สำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี สำนักงาน กศน.จังหวัดสงขลา สำนักงาน กศน.จังหวัดภูเก็ต
 สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี สถาบัน กศน.ภาคเหนือ และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม
 วิทยาลัยสงฆารามรวมหาวชิรารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พร้อมหนังสือฉบับนี้ สำนักงาน กศน. โดยกลุ่มแผนงาน ขอส่งรายงานการประชุม
 กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการสัญจร
 ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ มาเพื่อทราบและโปรดดำเนินการตามที่เลขาธิการ กศน. มอบหมาย ต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จ.ชลบุรี

- เพื่อโปรดทราบ
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณาลงนาม
- เพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุมัติ

ลงชื่อ.....

(Handwritten signature and date)
 ๒๕ กค ๕๘

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๘
(Official stamp and signature)

1. ชนม/ไอริ
 ๒. กชช/ไอริ
(Handwritten initials and date)
 ๑๗.๗.๕๘

สำนักงาน กศน.
 กลุ่มแผนงาน
 โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๓๒
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๖๘๘
 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: policy_plan@nfe.go.th

(นายกฤตชัย อรุณรัตน์)
 ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี

สรุปผลการประชุม
กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร
เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการสัจจร ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘
วันที่ ๒๖ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๘
ณ โรงแรม เดอะ ม้านตริณี เชียงราย จังหวัดเชียงราย

๑. ข้อเสนอแนะจากการนำเสนอกรณีตัวอย่างการจัดการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษา

๑.๑ การจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาของ กศน.อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร่วมกับบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

ข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ๑) การทำ MOU ของแต่ละพื้นที่ต่างกัน ควรมีการศึกษาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินสถานการณ์ความเป็นไปได้ก่อนการดำเนินการ
- ๒) การดำเนินการต้องคำนึงถึงประโยชน์ของนักศึกษา กศน. เป็นสำคัญ
- ๓) มอบกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการดำเนินการหรือทำความเข้าใจที่ชัดเจนกับบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ในการให้ความร่วมมือการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาจำนวน ๑,๓๐๐ คน ว่ามีแนวทางการดำเนินงานอย่างไร เพื่อให้สำนักงาน กศน. จัดหานักศึกษาเข้าสู่สถาบันปัญญาภิวัฒน์และสถาบันการศึกษาเท่านั้น หรือเป็นการจัดการศึกษาโดยเรียนวิชาพื้นฐานกับ กศน. และเรียนวิชาชีพตลอดจนฝึกอาชีพจากสถาบันปัญญาภิวัฒน์ เพื่อความชัดเจนในการดำเนินงานของสำนักงาน กศน.จังหวัด

๑.๒ การจัดการเรียนการสอนคู่นานหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ๑) งบประมาณในการดำเนินการ ประกอบด้วย
 - ๑.๑) งบประมาณเงินอุดหนุน ค่าใช้จ่ายต่อหัวในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายละ ๒,๓๐๐ บาท
 - ๑.๒) งบประมาณที่ต้องให้การสนับสนุนวิทยาลัยอาชีวศึกษา รายละ ๒,๒๐๐ บาท
 - ๑.๓) ค่าบริหารจัดการ รายละ ๒,๐๐๐ บาท (เป็นค่าใช้จ่ายในการรับส่งนักศึกษา ในส่วน of สำนักงาน กศน.ไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ จะมีการหารือความชัดเจนของการใช้จ่ายงบประมาณในส่วนนี้ต่อไป)
 - ๑.๔) ค่าเสื้อผ้านักศึกษา รายละ ๘๐๐ บาท

ขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการกำลังอยู่ในขั้นตอนจัดทำประกาศในเรื่องการอนุมัติให้ใช้งบประมาณตามรายการเบื้องต้น หากมีการประกาศแล้ว จะมีการแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณต่อไป
- ๒) ให้คัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการโดยคัดเลือกผู้ที่มีความสนใจ มีความสมัครใจและมีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ และให้มีการจัดระบบดูแลผู้เรียนเพื่อให้นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการสามารถเรียนจนจบหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) การจัดการเรียนการสอนแบบทวิศึกษาอาจจัดการเรียนการสอนโดยร่วมกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือร่วมกับภาคเอกชนหรือประกอบการในพื้นที่ ทั้งนี้ให้ใช้หลักการในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในพื้นที่ในการจัดการศึกษา
- ๔) การจัดหลักสูตรควรให้เป็นไปตามความต้องการด้านอาชีพของพื้นที่ หรือ หลักสูตรเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และกลุ่มจัดการและการบริการ รวมทั้งควรยืดหยุ่นเวลาเรียนให้เอื้อกับการเรียนและการฝึกงานของนักศึกษา
- ๕) มอบกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศึกษาดำเนินการจัดทำข้อมูลหลักสูตร และค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาให้มีความชัดเจน

๒. การดำเนินงานของครู กคน. ประเภทต่างๆ

จากการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของครู กคน. ประเภทต่างๆ สามารถสรุปข้อเสนอแนวทางการดำเนินงาน ได้ดังนี้

๒.๑ ครู กคน. ตำบล/แขวง

กลุ่มเป้าหมาย	<p>ห้องเรียน คือ ตำบล/แขวง ผู้เรียน คือ ทุกคนในตำบล/แขวง ที่รับผิดชอบโดยเฉพาะกลุ่มประชากรวัยแรงงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>
เป้าหมาย	<p>๑) มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ๒) ยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงานให้มีการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ๓) มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานของชาติ ๔) ชุมชนเข้มแข็งสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง</p>
ปัจจัยความสำเร็จ	<p>๑) มีแผนจุลภาค(Micro Planning) แผนปฏิบัติการประจำปี และงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ ๒) จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงานประจำปีอย่างชัดเจน ๓) ผู้อำนวยการ กคน.อำเภอ/เขต สนับสนุน ส่งเสริม กำกับดูแลให้เป็นไปตามคำรับรองของแผนงานโครงการ ๔) มีการประเมินผลตามคำรับรองอย่างจริงจัง ๕) ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานทั้งก่อนและระหว่างปฏิบัติงาน</p>
บทบาทหน้าที่	<p>๑) ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน (Information Center) ๑.๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศระดับชุมชน ให้ครบถ้วน ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ๑.๒) นำเสนอความรู้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศสำหรับชุมชน อย่างถูกต้อง เพียงพอและทันสมัย ๒) ศูนย์สร้างโอกาสการเรียนรู้ (Opportunity Center) ๒.๑) ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อโอกาสของคนในชุมชน ๒.๒) เชื่อมโยงรูปแบบการให้บริการของหน่วยงานภาคีเครือข่าย กับ กคน. ตำบล ๓) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Learning Center) ๓.๑) จัดการศึกษาจากระบบขั้นพื้นฐาน (ให้ตรงกับบริบทของชุมชน)</p>

<p>๓.๒) จัดการศึกษาต่อเนื่อง (๓ หลักสูตร)</p> <p>๓.๓) จัดการศึกษาตามอัธยาศัย</p> <p>๓.๔) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน</p> <p>๓.๕) จัดระบบงานธุรการ สารบรรณ ของ กศน.ตำบล/แขวง ให้เป็นระบบ</p> <p>๔) ศูนย์ชุมชน (Community Center)</p> <p>๔.๑) พัฒนา กศน.ตำบล ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน</p> <p>๔.๒) ประสานงาน พัฒนา และส่งเสริมภาคีเครือข่าย ให้ใช้ กศน.ตำบล เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน</p> <p>๕) งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย</p>
<p>กระบวนการดำเนินงาน</p> <p>๑) จัดทำข้อมูลระดับจุลภาคและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับตำบล/แขวง</p> <p>๒) ทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเพื่อการจัดการเรียนรู้</p> <p>๓) จัดทำแผนการเรียนรู้รายภาคเรียนและขอความเห็นชอบจาก ผอ. กศน. อำเภอ/เขต</p> <p>๔) จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำเดือนและขอความเห็นชอบจาก ผอ. กศน. อำเภอ/เขต โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ กศน.ตำบล และได้รับการอนุมัติจากผู้อำนวยการ กศน.จังหวัด</p> <p>๕) ประสานงานและดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย</p> <p>๖) จัดทำทำเนียบภูมิปัญญา เครือข่าย ของตำบลที่รับผิดชอบ</p> <p>๗) ให้ กศน.ตำบล/แขวง เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน</p> <p>๘) จัดให้ กศน.ตำบล/แขวง เป็นสถานที่ในการพบปะและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน</p> <p>๙) ปฏิบัติงานในลักษณะประจำใน กศน. ตำบล/แขวง อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๕ วัน เปิดทำการตามวันและเวลาราชการ</p> <p>๑๐) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนต่อ ผอ. กศน. อำเภอ/เขต</p>

๒.๒ ครู ศศช.

<p>กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>ห้องเรียน คือ หมู่บ้านที่ตั้ง ศศช.</p> <p>ผู้เรียน คือ ทุกคนในหมู่บ้านที่ตั้ง ศศช. โดยเฉพาะกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ ๐-๖ ปี และผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>
<p>เป้าหมายการให้บริการ</p> <p>๑) อ่านออกเขียนได้ (รู้หนังสือไทย)</p> <p>๒) มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น</p> <p>๓) มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน</p> <p>๔) ชุมชนเข้มแข็งและเกิดการเรียนรู้</p> <p>๕) เป็นพลเมืองดี และรู้รักสามัคคี</p> <p>๖) สามารถดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>

ปัจจัยความสำเร็จ	<ol style="list-style-type: none"> ๑) มีงบประมาณจัดการเรียนรู้รายหมู่บ้าน ๒) จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงานประจำปีอย่างชัดเจน ๓) ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ/เขต มีความรู้ความเข้าใจงาน ศศช. อย่างถูกต้อง และให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ๔) มีการประเมินผลตามคำรับรองอย่างจริงจัง ๕) ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานทั้งก่อนและระหว่างปฏิบัติงาน ๖) กำหนดเกณฑ์การประเมินผลที่เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้
บทบาทหน้าที่	<ol style="list-style-type: none"> ๑) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ ๒) จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓) จัดการศึกษาต่อเนื่อง ๔) จัดการศึกษาตามอัธยาศัย ๕) ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ๖) ให้บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ของหมู่บ้าน ๗) จัดการศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่าย ๘) งานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
กระบวนการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> ๑) จัดทำข้อมูลระดับจุลภาคและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับหมู่บ้าน ๒) จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเพื่อการจัดการเรียนรู้ระดับบุคคลและระดับชุมชน ๓) จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ประจำเดือนและขอความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต ๔) ประสานงานและดำเนินงานร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย ๕) ปฏิบัติงานในลักษณะประจำใน ศศช. อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๕ วัน หรือเดือนละไม่ต่ำกว่า ๒๒ วัน ในกรณีปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทุกวัน ๖) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนต่อผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ ๗) พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของชุมชน

๒.๓ ครูอาสาสมัคร กศน. (พื้นที่ปกติ)

กลุ่มเป้าหมาย	<p>ห้องเรียน คือ ตำบล/แขวง ที่รับผิดชอบ</p> <p>ผู้เรียน คือ ทุกคนในตำบล/แขวง ที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ไม่รู้หนังสือ กลุ่มประชากรวัยแรงงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> ๑) อ่านออกเขียนได้ (รู้หนังสือไทย) ๒) มีทักษะพื้นฐานเพียงพอที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ๓) ยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรวัยแรงงาน

๔) ยกระดับคุณภาพการจัดและให้บริการของ กศน. อำเภอ/เขต
ปัจจัยความสำเร็จ
๑) มีงบประมาณจัดการเรียนรู้ตามแผนงาน/โครงการ ๒) จัดทำคำรับรองการปฏิบัติงานประจำปีอย่างชัดเจน ๓) ผู้บริหารระดับอำเภอ/เขต มีความรู้ความเข้าใจในงาน กศน. ตำบล อย่างถูกต้องและให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู ๔) มีการประเมินผลตามคำรับรองอย่างจริงจัง ๕) ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานทั้งก่อนและระหว่างปฏิบัติงาน
บทบาทหน้าที่
๑) จัดการศึกษาเพื่อส่งเสริม การรู้หนังสือ และ/หรือ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒๐ คน ๒) ส่งเสริมการจัดการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน ๔ กิจกรรม/โครงการ ๓) ส่งเสริมการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ๔) ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ๕) ประสานงานการดำเนินงานระหว่าง กศน. อำเภอ/เขต กับ กศน. ตำบล/แขวง ๖) ประสานงาน พัฒนา และส่งเสริมภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา ๗) ปฏิบัติงานตามโครงสร้างของ กศน. อำเภอ/เขต ๘) ปฏิบัติงาน กำกับ ควบคุม ดูแล การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของครู กศน.ตำบล ๙) งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย
กระบวนการดำเนินงาน
๑) ร่วมกับ ครู กศน. ตำบล/แขวง จัดทำข้อมูลระดับจุลภาคใน ตำบล/แขวง ที่รับผิดชอบ ๒) จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเพื่อการจัดการเรียนรู้ ๓) จัดทำแผนส่งเสริมการรู้หนังสือ หรือแผนการเรียนรู้รายภาคเรียนและขอความเห็นชอบ จากผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต ๔) จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำเดือนและขอความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต ๕) ประสานงานการดำเนินงานระหว่าง กศน. อำเภอ/เขต กับ กศน. ตำบล/แขวง (ที่ได้รับมอบหมาย) ๖) ประสานงานและดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ๗) ปฏิบัติงานในลักษณะประจำใน กศน. อำเภอ/เขต ๘) รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนต่อ ผอ. กศน. อำเภอ/เขต

๓. แนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

จากการระดมความคิดเห็น ที่ประชุมได้เสนอแนวทางการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ดังนี้

๑) ให้ กศน.ตำบล ดำเนินการสำรวจข้อมูลครัวเรือน/ชุมชน ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และการจัดการเรียนรู้

๒) จัดกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ

๒.๑) กศน.อำเภอ จัดกิจกรรมให้องค์ความรู้เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมในการป้องกันก่อนการเกิดภาวะภัยแล้ง การดำรงชีวิตในขณะที่เกิดภาวะภัยแล้ง และการแก้ไขและฟื้นฟูหลังจากผ่านพ้นภาวะภัยแล้ง

๒.๒) กศน.อำเภอ จัดหลักสูตรฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นเพื่อการช่วยเหลือในขณะที่เกิดภาวะภัยแล้ง เช่น การเกษตรแบบใช้น้ำน้อย การทำอาชีพเสริมรายได้อื่นๆ เป็นต้น

๒.๓) สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องภาวะภัยแล้ง รวมทั้งภัยธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน เป็นต้น

๓) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา และหน่วยงานส่วนกลางจัดทำสื่อเผยแพร่เพื่อให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

๓.๑) การบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒) การเตรียมพร้อมในการป้องกันก่อนการเกิดภาวะภัยแล้ง การดำรงชีวิตในขณะที่เกิดภาวะภัยแล้ง และการแก้ไขและฟื้นฟูหลังจากผ่านพ้นภาวะภัยแล้ง

๓.๓) การประกอบอาชีพเสริมรายได้ในระหว่างที่ประสบภัยแล้ง

๓.๔) การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในสภาวะปัญหาภัยแล้งของบุคคล/ชุมชน ต้นแบบ

๔) สถานศึกษาจัดให้มีกระบวนการในการสร้าง/ปรับทัศนคติเรื่องของการดำเนินชีวิตที่อาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดภาวะภัยแล้ง รวมทั้งภัยธรรมชาติในรูปแบบต่างๆ ให้กับประชาชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

๔. โครงการการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน (Dropout)

๔.๑ ความเป็นมา

สืบเนื่องจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายสำคัญประการหนึ่งในการสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม และ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (รศ.นพ.กำจร ตติยกวี) ได้มอบหมายให้สำนักงาน กศน. ดูแลและส่งเสริมเด็กที่ออกจากระบบการศึกษากลางคืน (Drop Out) ให้ได้รับการศึกษา และ/หรือเทียบโอนการเรียนเพื่อให้จบการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเป็นการรองรับมาตรการ EAF (Education for All) โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความต้องการเรียน ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาอาชีพ โดยให้สำนักงาน กศน. ประสานความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น

ในการนี้ เพื่อเป็นการสนองต่อนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ดำเนินการตามภารกิจที่ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย รวมทั้งเป็นการบูรณาการปฏิบัติงานตามภารกิจของสำนักงาน กศน. ตลอดจนร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา และแก้ไขปัญหาเด็กออกจากระบบการศึกษากลางคืน ให้ได้เข้ารับการศึกษาระดับภาคบังคับ เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษา และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สำนักงาน กศน. จึงจัดทำโครงการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน ขึ้น

๔.๒ จุดมุ่งหมาย

๑) เพื่อให้เด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน ได้เข้ารับบริการการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ

๒) เพื่อให้เด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนมีความรู้ ทักษะ ทักษะที่ดี พร้อมทั้งจะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ

๓) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

๔.๓ กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนที่ออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน จำนวน ๔,๕๐๐ คน

๔.๔ มาตรการ และแนวทางการดำเนินงาน

๑) ระดับนโยบาย

๑.๑) มาตรการ

(๑) ประสานนโยบายโดยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงาน กศน. เพื่อการดำเนินการสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน

(๒) พัฒนาระบบการจัดทำฐานข้อมูล มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันสามารถเชื่อมโยงทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

(๓) พัฒนาระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ให้มีความทันสมัย รวดเร็ว และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเป้าหมายและสังคม

๑.๒) แนวทางการดำเนินงาน

- (๑) จัดประชุมหารือเพื่อทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน
- (๒) จัดทำ MOU ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงาน กศน.
- (๓) ชี้แจงนโยบายการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเอกภาพทั่วประเทศ
- (๔) จัดทำแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน
- (๕) ประสาน สพม. สพป. เพื่อขอข้อมูลจำนวน รายชื่อ และที่อยู่เด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนในแต่ละพื้นที่
- (๖) จัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนที่เป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงใช้ประโยชน์ดังกล่าว ได้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๗) กำหนดให้มีการทบทวนและพัฒนาระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และเทียบระดับการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒) ระดับจังหวัด

๒.๑) มาตรการ

- (๑) คณะทำงานการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนระดับจังหวัดขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับจังหวัด
- (๒) ให้มีการจัดตั้งคณะทำงานการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนระดับจังหวัด และให้ประกาศเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและกลุ่มเป้าหมายเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนเป็นวาระของจังหวัด
- (๓) ประกาศให้การดำเนินงานเป็นวาระของจังหวัด

๒.๒) แนวทางการดำเนินงาน

- (๑) จัดประชุมคณะกรรมการ กศน.จังหวัด เพื่อชี้แจงเรื่องการดำเนินโครงการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน
- (๒) กำหนดให้มีการจัดทำคำสั่งจัดตั้งคณะทำงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน
- (๓) ยกร่างคำสั่งจัดตั้งคณะทำงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานพร้อมทั้งกำหนดบทบาทหน้าที่คณะทำงาน
- (๔) จัดประชุมคณะทำงานจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนเพื่อกำหนดแผนการดำเนินงานในแต่ละจังหวัด
- (๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะประธานคณะกรรมการ กศน.จังหวัดประกาศให้การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนเป็นวาระของจังหวัดที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการร่วมกัน

(๖) ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่โครงการการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน

๓) ระดับอำเภอ (สถานศึกษา)

๓.๑) มาตรการ

(๑) ประกาศให้การดำเนินงานเป็นวาระของอำเภอ

(๒) กศน.อำเภอ/เขต เป็นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๓) คัดกรองกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบ กศน.โดยใช้กระบวนการแนะแนวและค่ายพัฒนา

ทักษะชีวิต

(๔) จัดให้มีครูที่ปรึกษาดูแลกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนที่ออกจากระบบโรงเรียน

กลางคืนอย่างใกล้ชิด

(๕) พัฒนาหลักสูตรและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องเนื้อหา ศิลปะ ดนตรี

กีฬาและอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพ ความสนใจ และความต้องการของแต่ละบุคคล

(๖) ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการจัด หรือร่วมจัดการศึกษา

(๗) ให้ความรู้ผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้ปกครอง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชาชน เพื่อร่วมผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายเข้ารับการศึกษา

(๘) ประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาสังกัดส่วนกลาง เช่น

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน

(๙) ให้ความสำคัญกับความรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอน

๓.๒) แนวทางการดำเนินงาน

(๑) ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อชี้แจงเรื่องการดำเนินโครงการจัดการศึกษา

สำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน และกำหนดแผนการดำเนินงาน

(๒) ประกาศให้การศึกษสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียน

กลางคืนเป็นวาระของอำเภอ

(๓) สสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลเด็กและเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนกลางคืน

(๔) จัดกิจกรรมสร้างกระแสให้กลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนในพื้นที่

ตระหนักและตื่นตัวกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาในรูปแบบ กศน.

(๕) จัดตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรที่

เหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน

(๖) จัดให้มีครูแนะแนว ช่วยเหลือ ดูแล ให้ความช่วยเหลือในการสอนกลุ่มเป้าหมายเด็ก

และเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน

(๗) ศึกษารูปแบบ แนวทางในการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายรวมทั้งประสานความ

ร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืน

(๘) กำหนดแนวทางในการใช้ประโยชน์จากสถานศึกษาขั้นตรงเพื่อประโยชน์ในการจัด

กระบวนการเรียนรู้

(๙) กำหนดวิธีการแนะแนว หลักสูตรการจัดค่ายพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนเกิดทัศนคติ และความต้องการในการเรียนที่ตรงกับสภาพ และความสามารถของตน

(๑๐) ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และประเมินเทียบระดับ การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนออกจากระบบโรงเรียนกลางคืนเพื่อสร้างโอกาสให้กับ กลุ่มเป้าหมายดังกล่าว

๕. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

จากการระดมความคิดเห็นที่ประชุมในเรื่องศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มเป้าหมาย ศักยภาพของการบริหารจัดการ ความเป็นไปได้ในการดำเนินการในแต่ละพื้นที่ที่จะไปถึงเป้าหมาย ได้มีข้อเสนอให้มีการเปลี่ยนชื่อศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็น *ศูนย์ประสานงาน “การจัดการศึกษาอาชีพ”* โดยแนวทางการดำเนินงานดังนี้

แนวคิด “จัดการฝึกอาชีพครบวงจร”

๑) ฝึกอาชีพ ดำเนินการฝึกอาชีพทั้งในแบบระยะสั้นและระยะยาว ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

๒) การตลาด เป็นการจัดการระบบการขายสินค้า

๓) พัฒนาผลิตภัณฑ์ หลังจากการฝึกอาชีพเกิดสินค้าขึ้น ก็ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุมัณฑ์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้า นำไปสู่อาชีพที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพ สามารถพึ่งตนเองได้

๒) เพื่อลดรายจ่ายในชุมชน

เป้าหมาย

๑) สร้างอาชีพเพื่อการพึ่งพาตนเอง สร้างอาชีพให้เกิดอาชีพใหม่ และให้กลุ่มที่ไม่มีอาชีพได้มีอาชีพ

๒) ต่อยอดอาชีพเดิมที่มีอยู่ ให้เกิดความเชี่ยวชาญ พัฒนาอาชีพ ขยายผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

๓) เกิดอาชีพเสริม ที่เสริมรายได้จากการประกอบอาชีพประจำที่มีอยู่

หลักการจัดการ

๑) เป็นศูนย์ประสานงานการจัดการศึกษาอาชีพ ทั้งการดำเนินการเอง ร่วมกับภาคีเครือข่ายในการดำเนินการ

๒) เป็นศูนย์ข่าวสารข้อมูลด้านอาชีพ

๓) เป็นศูนย์แนะแนวอาชีพ โดยมีครูแนะแนว เอกสารตำราสำหรับช่วยเหลือผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพ

๔) เป็นศูนย์แสดงผลผลิตที่ศูนย์ฝึกอาชีพผลิตได้นำมาจัดแสดง

กระบวนการจัด

๑) สถานศึกษามีแผนการจัดการเรียนการสอนที่มาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

๒) หลักสูตร

- ใช้หลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้ว

- พัฒนาหลักสูตรใหม่ตามความต้องการของชุมชน

๓) วิธีการจัดการเรียนการสอน

- กศน.อำเภอ/เขต ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีพด้วยตนเอง

- จัดร่วมกับภาคีเครือข่ายในการฝึกอาชีพ

- ส่งเสริมภาคีเครือข่ายจัดการฝึกอาชีพ

๔) การติดตามประเมินผล

- แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานฝึกอาชีพ

- สถานศึกษาประเมินตามตัวชี้วัด

๕) ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับบริการมีอาชีพและสามารถพึ่งตนเองได้
- ร้อยละ ๘๐ ของผู้รับบริการ สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้

ข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

๑) การฝึกอาชีพในแต่ละพื้นที่ควรคำนึงถึงบริบทความต้องการของประชาชน และความต้องการของตลาดของแรงงาน สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ เพื่อสร้างการพัฒนาในพื้นที่

๒) การดำเนินการต้องชัดเจน สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งของบุคลากรและชุมชนได้

๓) มุ่งองค์ความรู้ชัดเจน พร้อมทั้งจะถ่ายทอด โดยอาจให้ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน (ศฝช.) เป็นฐานในการสร้างองค์ความรู้ การวิจัยและพัฒนา

๔) ในปัจจุบันประเทศไทยขาดแคลนมัคคุเทศก์นำเที่ยว สำนักงาน กศน. สามารถดำเนินการจัดหลักสูตรระยะสั้นได้ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเมืองท่องเที่ยวและขาดแคลนอาชีพดังกล่าว

๕) มอบหมายให้รองเลขาธิการ กศน. (นายวิระกุล อรัณยะนาค) ดูแลเรื่องการจัดทำคู่มือของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และให้ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด จัดการประชุมและขยายผลการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป

๖. แนวทางการพัฒนา “บ้านหนังสืออัจฉริยะ” สู่ “บ้านหนังสือชุมชน”

จากการระดมความคิดเห็น มีข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๖.๑ ความเป็นมา

สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ กระทรวงศึกษาธิการ โดย สำนักงาน กศน. ได้ขอพระราชทานพระราชนุญาต ดำเนินการ “โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี : คู่มือส่งเสริมสร้างอัจฉริยะ” เนื่องในโอกาสที่จะทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕ รอบในปี พ.ศ. ๒๕๕๘

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ สำนักราชเลขาธิการ มีหนังสือแจ้งว่า ได้นำความกราบบังคมทูลทราบฝ่าละอองพระบาทแล้ว มีพระราชกระแส “ขอเปลี่ยนจากการจัดโครงการเฉลิมพระเกียรติดังกล่าว เป็นการจัดซื้อหนังสือให้ห้องสมุดต่างๆ รวมทั้งมีการจัดอบรมให้กับผู้ที่มาใช้บริการห้องสมุด ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ วินัย และข้อพึงปฏิบัติในการเข้าใช้ห้องสมุด การเคารพสิทธิ์ผู้อื่น ตลอดจนการช่วยเหลือรักษาห้องสมุดร่วมกัน เห็นว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กและประชาชนจะดีกว่า” จากพระราชกระแสดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ปรับ “โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี : คู่มือส่งเสริมสร้างอัจฉริยะ” เป็น “โครงการบ้านหนังสืออัจฉริยะ” เพื่อจัดหาหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร และหนังสืออื่นๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการอ่านให้กับประชาชนทั่วไป และสร้างโอกาสในการอ่านให้เกิดขึ้นกับประชาชนในระดับรากหญ้าที่อยู่ในหมู่บ้าน โดยได้มีพิธีเปิดตัวโครงการดังกล่าว ในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อมอบนโยบาย แนวทางการดำเนินงานให้พื้นที่ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการจัดทำ “บ้านหนังสืออัจฉริยะ” จำนวน ๔๑,๘๐๐ แห่งอย่างพร้อมเพียงกันทั่วประเทศ

๖.๒ การดำเนินงาน

จากการดำเนินงาน “โครงการบ้านหนังสืออัจฉริยะ” ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วันละ ๒ ฉบับ นิตยสารรายสัปดาห์ เดือนละ ๔ ฉบับ และนิตยสารรายปักษ์ เดือนละ ๒ ฉบับ และจากการลงพื้นที่ติดตามดูการดำเนินงานจริงของโครงการฯ โดยผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน กศน. พบว่า ประชาชน และผู้นำชุมชน ได้ใช้ประโยชน์จากบ้านหนังสืออัจฉริยะ และเป็นสถานที่ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับประชาชนในชุมชน แต่โครงการอาจประสบปัญหาบ้างในเรื่องของการส่งหนังสือพิมพ์รายวันล่าช้า ไม่ตรงตามเวลา ประกอบกับสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีหนังสือถึงกระทรวงศึกษาธิการ กรณีตรวจสอบบ้านหนังสืออัจฉริยะ เนื่องจากพบว่าการดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และการดำเนินโครงการมีแนวโน้มไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พิจารณาได้จากบ้านหนังสืออัจฉริยะได้รับหนังสือไม่เป็นปัจจุบัน และได้รับหนังสือไม่ตรงกับความต้องการ เพื่อให้บ้านหนังสืออัจฉริยะ เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชน ในชุมชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่านเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงาน กศน. จึงได้พัฒนารูปแบบวิธีการดำเนินงาน “บ้านหนังสืออัจฉริยะ” สู่ “บ้านหนังสือชุมชน” ดังนี้

๑). ปรับเปลี่ยนชื่อ “บ้านหนังสืออัจฉริยะ” เป็น “บ้านหนังสือชุมชน” เนื่องจากต้องการให้คนในชุมชนเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน และร่วมกันผลักดันให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

๒) จัดทำธง (สีม่วง) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการส่งเสริมการอ่านเพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีตราสัญลักษณ์กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน. และมีสัญลักษณ์รูปงอบประกอบและข้อความ ดังนี้ “บ้านหนังสือชุมชน (ชื่อบ้าน)” ประดับไว้ที่บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) โดยจะประกาศเริ่มดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน ในวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ และรับมอบธงจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง) และผู้ว่าราชการจังหวัด (ส่วนภูมิภาค)

๓) ยกเลิกการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ที่เข้าช้อนให้บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) ที่หมู่บ้านนั้น มี ๑๒. จัดซื้อหนังสือพิมพ์ดังกล่าวอยู่แล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง และไม่ขาดโอกาสในการเรียนรู้ โดยจะขอบริจาคหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้วจากผู้มีจิตอาสา และกำหนดระยะเวลาในการสนับสนุนที่ชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันได้ว่า ประชาชนในชุมชนจะมีหนังสือพิมพ์อ่านอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งประกายกย่องผู้มีจิตอาสาโดยการจัดทำป้ายประกาศรายชื่อไว้ที่บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) นั้นๆ

๔) ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณการจัดซื้อนิตยสาร (รายปักษ์ /รายเดือน) ให้แก่บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นสื่อที่มีประโยชน์ ตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชน และมีเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น การส่งเสริมอาชีพ สุขภาพอนามัย การปกครอง วัฒนธรรม การท่องเที่ยว ธรรมะ ฯลฯ ประชาชนสามารถอ่านข่าวสารข้อมูลและสืบค้นความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือก เช่น การสำรวจความต้องการ การจัดเวทีประชาคม เป็นต้น และสามารถเปลี่ยนแปลงรายชื่อนิตยสารได้ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาเจ้าของบ้าน อาสาสมัคร และคนในชุมชนให้มีจิตสาธารณะและปลูกฝังทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการอ่าน

๕) ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้เป็นบ้านหนังสือชุมชนอย่างแท้จริง โดยร่วมกับ ครู กศน. ในพื้นที่ และเครือข่ายต่างๆ ตัวอย่างกิจกรรมที่จัด ได้แก่ กิจกรรมแม่ลูกผูกพัน กิจกรรมอ่านทุกวัน บันทึกทุกคืน กิจกรรมเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู เปลี่ยน ที่อยู่เป็นห้องเรียน กิจกรรมอ่านสร้างสุขทุกครัวเรือนคือเพื่อนที่ดี กิจกรรมกระเป๋าหนังสือสู่ครัวเรือน เป็นต้น

๖) มีระบบกำกับ ติดตามการจัดส่งวารสาร นิตยสาร และหนังสือต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนให้ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน

๗) ดำเนินการพัฒนาอาสาสมัคร และเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน ให้สามารถดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) ได้อย่างมีคุณภาพ

๘) ประกาศยกย่องชมเชยบ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) ที่มีผลการดำเนินงานยอดเยี่ยม เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยการมอบเกียรติบัตร และธง (สีม่วง) ที่มีข้อความเกี่ยวกับรักการอ่านที่เป็นลายพระหัตถ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในงานวันระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ วันที่ ๘ กันยายนของทุกปี จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ส่วนกลาง) และผู้ว่าราชการ

จังหวัด (ส่วนภูมิภาค) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของ “บ้านนักอ่าน” (สำนักงาน กศน. จะขอพระราชทาน พระราชานุญาต ใช้ชื่อความลายพระหัตถ์ ตั้งแต่วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป)

จากแนวทางการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น สำนักงาน กศน. จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ โดยจะทดลองนำร่องใน ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม ขอนแก่น หนองคาย นครศรีธรรมราช และปราจีนบุรี เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมการอ่านให้กับประชาชนทั่วไป และสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ให้เกิดแก่ประชาชนในระดับรากหญ้าที่อยู่ในหมู่บ้าน และด้วยโอกาสในการอ่านที่มีสาเหตุมาจากปัญหา หลายประการ อาทิ ห้องสมุดอยู่ห่างไกลบ้านพัก เดินทางไม่สะดวก หนังสือราคาสูง การดำเนินงานบ้าน หนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) จึงเป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับทุกคนได้อย่างแท้จริง สมดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักงาน กศน. จึงยังคงดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) งบประมาณเพื่อดำเนินการ จำนวน ๔๔,๒๐๐ แห่ง เป็นเงิน ๔๕๐ ล้านบาท โดยจำแนกเป็นค่าจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วันละ ๒ ฉบับ นิตยสาร รายสัปดาห์ เดือนละ ๔ ฉบับ นิตยสาร รายปักษ์ เดือนละ ๒ ฉบับ และค่าจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนี้

๑) ค่าจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วันละ ๒ ฉบับ นิตยสาร รายสัปดาห์ เดือนละ ๔ ฉบับ และนิตยสาร รายปักษ์ เดือนละ ๒ ฉบับ ให้แก่บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) จำนวน ๓๒,๗๖๗ แห่ง ในจุดที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ไม่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือพิมพ์

๒) ค่าจัดซื้อนิตยสาร รายสัปดาห์ เดือนละ ๔ ฉบับ และนิตยสาร รายปักษ์ เดือนละ ๒ ฉบับ ให้แก่บ้านหนังสือชุมชน (บ้านหนังสืออัจฉริยะ) จำนวน ๑๑,๔๓๓ แห่ง ที่มีสถานที่ตั้งจุดเดียวกับจุดที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือพิมพ์ แต่เนื่องจากไม่ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณในส่วนนี้จาก อปท. และนิตยสาร เป็นสื่อที่เนื้อหาสาระหลากหลาย เป็นประโยชน์ต่อ ประชาชนในชุมชน สำหรับงบประมาณค่าจัดซื้อหนังสือพิมพ์ วันละ ๒ ฉบับ จะนำไปเป็นค่าจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน ตามความต้องการและหรือสอดคล้องวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้น สร้างเสริมให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิต และเกิดเป็นวัฒนธรรมการอ่านอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

๑) ช่วยตรวจสอบกับ อปท. ในพื้นที่ ว่ามีการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ในพื้นที่กี่แห่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการชี้แจงการดำเนินงานโครงการบ้านหนังสืออัจฉริยะต่อไป

๒) สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น

๗. มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การชี้แจงเรื่องการจัดซื้อหนังสือเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินการให้กับสำนักงาน กศน. จังหวัด มีรายละเอียด ดังนี้

๑) การจัดซื้อหนังสือ กำหนดมาตรการในการซื้อหนังสือทั้งการควบคุมราคา และไม่ให้มีการจัดซื้อด้วยวิธีพิเศษ เพราะได้รับการท้วงติงจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

๒) ได้รับการร้องเรียนมีการตั้ง TOR ในเชิงกีดกัน หรือล่อลวง และคำนึงถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ของทางราชการ

๓) การดำเนินการจัดซื้อหนังสือให้สำนักงาน กศน.จังหวัดจัดส่งชื่อรายวิชาเลือก มาที่สถาบัน กศน.ภาค ในการตรวจสอบ และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกจังหวัด เมื่อผ่านการตรวจจากสถาบัน กศน.ภาคใดภาคหนึ่ง แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของรายวิชาในแต่ละพื้นที่ด้วย แต่ถ้าดำเนินการไม่ทันในภาคเรียน ๑/๒๕๕๘ นี้ ให้จัดส่งหนังสือมาให้สำนักงาน กศน.จังหวัดตรวจ โดยให้มีการยื่นซองราคา และพิจารณาตามเกณฑ์กำหนดด้านราคาและคุณภาพตามระเบียบวิธีการทางพัสดุต่อไป

๔) ในกรณีจ้างพิมพ์หนังสือ ต้องมีต้นฉบับและสามารถกำหนดสเปคในการพิมพ์ได้ แต่ในกรณีการซื้อ การกำหนดสเปคต้องไม่เป็นการกีดกันผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่ง

๕) ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ จะมีการใช้วิธีการจัดหาพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาการทุจริตอีกวิธีหนึ่ง โดยในส่วนของสำนักงาน กศน. จะมีการมอบอำนาจในการดำเนินการให้กับ กศน.อำเภอ เนื่องจากเป็นวิธีการใหม่ แต่ในระดับจังหวัด จะไม่มีการมอบอำนาจใหม่เนื่องจากได้มอบอำนาจในวิธีการจัดหาซึ่งครอบคลุมอยู่แล้ว

ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ให้มีการจัดอบรมผู้บริหาร เรื่องการเงิน พักตร์ โดยให้จัดอบรมผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งให้มีการติดตามหลังการอบรมเพื่อให้เกิดการนำไปปฏิบัติ

๒) สร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับบุคลากร โดยเริ่มตั้งแต่การเข้าสู่ตำแหน่งของบุคลากร และการเพิ่มเติมหลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆ

๓) การจัดหาคู่มือพัสดุ เพิ่มเติมคู่มือการทำงาน กิจกรรมต่างๆ และกำหนดมาตรการการดำเนินงานที่ชัดเจน

๔) การบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบ ให้ความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์การใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละประเภท

๕) เพิ่มบทลงโทษให้ผู้กระทำความผิด และควรมีการเผยแพร่กรณีตัวอย่าง การกระทำความผิด บทลงโทษที่จะได้รับ และเสนอเพิ่มอัตราค่าจ้าง การสอบสวน ควรมีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

๘. อื่นๆ

เลขาธิการ กศน. ได้เน้นย้ำให้ประธานกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด ดำเนินการประชุม
กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมี
ประสิทธิภาพ
